

عنوان سند:	طرح درس
نام درس: مرجع شناسی عمومی فارسی	تعداد واحد درسی: 2 واحد
نام استاد: آقای شمسید	صفحه: ۱ از ۵

معرفی موضوع درس:

مرجع در بحث‌های کتابخانه‌ای اصطلاحی است عام، که واژه‌های متفاوتی از آن منشعب می‌شود. هر کدام از این واژه‌ها معنا و مفهوم و کارکرد خاص خود را دارند.

بخش مرجع، منابع مرجع، کتابدار مرجع، گفتمان مرجع، کار مرجع، خدمت مرجع، از این جمله‌اند که در بحث‌های آتی به تعریف و تبیین هر کدام از آن‌ها خواهیم پرداخت.

اهداف اصلی بحث‌های مربوط به مرجع شناسی عمومی عبارتند از:

الف) شناسایی منابع مهم مرجع فارسی و دسته‌بندی آن‌ها.

ب) ایجاد مهارت‌های جستجو و بازیابی اطلاعات از منابع معرفی شده، جهت پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی مخاطبین.

برای رسیدن به هدف اول، به معرفی منابع پایه و اساسی عمومی مرجع پرداخته می‌شود، و در مورد ساختار و محتوای اطلاعاتی هر کدام توضیح داده می‌شود.

برای رسیدن به هدف دوم، با طرح پرسش‌هایی از این منابع شرکت کنندگان به جستجو در منابع معرفی شده پرداخته و پاسخ درست را می‌یابند. تکرار این تمرین‌ها قابلیت کتابداران را در پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی مخاطبین افزایش داده و کتابخانه را در راستای یکی از فعالیت‌های اصلی خود که دانش‌گستری است موفق خواهد نمود.

عنوان سند:	طرح درس
نام درس: مرجع شناسی عمومی فارسی	تعداد واحد درسی: 2 واحد
نام استاد: آقای شمسید	صفحه: ۲ از ۵

عنوان فصل ۱: اصطلاح شناسی مرجع

عنوان بخش / جلسه اول: آشنایی با برخی اصطلاحات مرجع

عناوین اجزای آموزشی SCO:

SCO1- بخش مرجع

SCO2- کتابدار مرجع، گفتمان (مصاحبه) مرجع

SCO3- کارمرجع / خدمت مرجع

- پرسش های نظری

عنوان فصل 2: واژه نامه ها، فرهنگ های لغات، قاموس ها

عنوان بخش / جلسه دوم: تعریف، انواع، ارزیابی

عناوین اجزای آموزشی SCO:

SCO1- تعریف واژه نامه ها، انواع واژه نامه ها

SCO2- ارزیابی واژه نامه ها (فرهنگ ها)

- پرسش های نظری

عنوان بخش / جلسه سوم: تاریخچه فرهنگ نویسی فرهنگ های فارسی، نمونه ها

عناوین اجزای آموزشی SCO:

SCO1- فرهنگ های پیش از اسلام

SCO2- فرهنگ های پس از اسلام

SCO3- فرهنگ های معاصر

- پرسش عملی

عنوان بخش / جلسه چهارم: فرهنگ های اختصاصی زبانی

عناوین اجزای آموزشی SCO:

SCO1: تعریف، تفاوت های واژه نامه های اختصاصی زبانی با واژه نامه های عمومی زبانی از نظر:

- نوع اطلاعات

- کاربرد

SCO2: ذکر نمونه های فارسی

عملی

عنوان سند:	طرح درس
نام درس: مرجع شناسی عمومی فارسی	تعداد واحد درسی: 2 واحد
نام استاد: آقای شمسید	صفحه: 3 از 5

عنوان فصل 3: دایره‌المعارف ها، دانش‌نامه‌ها

عنوان بخش / جلسه پنجم: تعریف، تاریخچه دایره‌المعارف نویسی در جهان اسلام، انواع، ارزیابی
عناوین اجزای آموزشی SCO:

- SCO1: تحول دایره‌المعارف نویسی در ایران
- SCO2: انواع دایره‌المعارف ها، ملاک های ارزیابی
- SCO3: دایره‌المعارف های عمومی فارسی دوران قدیم و معاصر
 - پرسش های نظری
 - پرسش های عملی

عنوان فصل 4: کتاب‌شناسی‌ها

عنوان بخش / جلسه ششم: کتاب‌شناسی‌ها، فهرست‌ها، فهرستگان‌ها، نمایه‌نامه‌ها، چکیده‌نامه‌ها...
عناوین اجزای آموزشی SCO:

- SCO1: تعاریف، اهمیت این دسته از منابع در پژوهش
- SCO2: تقسیم‌بندی کتاب‌شناسی‌ها
 - پرسش های نظری

عنوان بخش / جلسه هفتم: معرفی انواع و نمونه‌ها

عناوین اجزای آموزشی SCO:

- SCO1: معرفی کتاب‌شناسی های چند زبانه، موضوعی
- SCO2: کتاب‌شناسی های منطقه ای، جامع، برگزیده، ملاک های ارزیابی
 - پرسش های عملی

عنوان فصل 5: زندگی‌نامه‌ها

عنوان بخش / جلسه هشتم: تعریف، زندگی نامه نویسی در اسلام و ایران، انواع، نمونه ها، ارزیابی
عناوین اجزای آموزشی SCO:

- SCO1: نام ها و مترادف های فارسی و عربی، زندگی نامه نویسی در جهان اسلام و ایران
- SCO2: انواع از نظر زمانی، مکانی، دامنه موضوعی، تعداد، سطح، طرز تلقی
- SCO3: منابع معتبر فارسی، ملاک های ارزیابی

عنوان سند:	طرح درس
نام درس: مرجع شناسی عمومی فارسی	تعداد واحد درسی: 2 واحد
نام استاد: آقای شمسبند	صفحه: ۴ از ۵

- پرسش های نظری

- پرسش های عملی

عنوان فصل 6: منابع مرجع فوری، منابع پاسخگویی سریع، شبهه دایره المعارف ها

عنوان بخش / جلسه نهم / منابع مرجع فوری

عناوین اجزای آموزشی SCO:

SCO1: تعاریف، انواع

SCO2: ملاک های ارزیابی

- پرسش های عملی

عنوان فصل 7: منابع جغرافیایی

عنوان بخش / جلسه دهم / تعریف، تاریخچه، انواع، نمونه های فارسی، ارزیابی

عناوین اجزای آموزشی SCO:

SCO1: تعاریف، انواع، نمونه ها

SCO2: ملاک های ارزیابی

- پرسش های عملی

منابع و مراجع اصلی فارسی:

Ø ایرامی ، هوشنگ . شناختی از دانش شناسی (علوم کتابداری و دانش رسانی) ، { ویرایش 2 } ،

تهران : کتابدار ، 1378

Ø دیانی ، محمد حسن ، معرف زاده ، عبدالحمید ، مبانی مرجع : فنون پرسش و پاسخ یابی از منابع

کتابخانه . مشهد : آستان قدس رضوی ، معاونت فرهنگی ، 1370

Ø ستوده ، غلامرضا . مرجع شناسی و روش تحقیق در ادبیات فارسی . تهران : سازمان سمت 1371

Ø شعبانی ، احمد . مرجع شناسی اسلامی . تهران : دبیرخانه هیات امنای کتابخانه های عمومی

عنوان سند:	طرح درس
نام درس: مرجع شناسی عمومی فارسی	تعداد واحد درسی: 2 واحد
نام استاد: آقای شمسید	صفحه: ۵ از ۵

Ø صافی ، قاسم . مرجع شناسی عمومی فارسی و عربی . ویراست 2 ، تهران : سپهر سخن ، چاپار ،

1385

Ø کتس ، ویلیام ری ، مرجع شناسی (تخصصی و عمومی فارسی و غیر فارسی) ، به کوشش حمید

محسنی ، ترجمه همراه با افزوده های فارسی از آیدین آذری ، محسن عزیزی و حمید محسنی .

تهران : کتابدار ، 1386 .

Ø محدثی ، جواد . راهنمای پژوهش : کتابشناسی منابع ، معجم ها ، دائره المعارف ها و کتاب های

راهنما . قم : دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم ، مرکز انتشارات ، 1374 .

Ø مرادی ، نور الله . مرجع شناسی : شناخت خدمات مرجع و کتاب های مرجع . تهران : فرهنگ

مهاجر ، 1373 .

منابع اصلی انگلیسی:

✓ Cheney, Frances Neel. Fundamental Reference Sources Chicago: American Library Association, ۱۹۷۱.

✓ Kats, William. A. Introduction to Reference Work. Newyork: Mc Graw-Hill, ۱۹۸۷.

پایان

